

Školní rok:

2022/2023

Preventivní program

„Škola žije ve zdravém životním stylu“

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento PP	Základní škola Vodičkova
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Dagmar Zelená
Telefon na ředitele	222 231 648
E-mail na ředitele	d.zelena@zsvodickova.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Anna Gonzalezová		
Telefon	222 231 648		
E-mail	a.gonzalezova@zsvodickova.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání	PPP pro Prahu 1,2 a 4, Francouzská 56, Praha 1		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Jana Verzichová		
Telefon	222 231 648		
E-mail	j.verzichova@zsvodickova.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání	Pedagogická fakulta UK Praha		

Jméno školního psychologa	Škola využívá služeb PPP pro Prahu 2 a 4, Francouzská 56, Praha 2, Mgr. Andrea Růžičková,
Telefon	267 997 058, 058, 267 997 011
E-mail	poradna@ppppraha.cz

	Počet tříd	Počet žáků	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	10 +1 (PT)	183 (+ 14 PT)	12 + 9
ZŠ - II.stupeň	12	248	27 + 3
Víceleté gymnázium			
4leté gymnázium			
SŠ – ostatní			
Celkem	22+(1 PT)	431+ (14 PT)	37+ 12

STANOVENÍ CÍLŮ PP

Cíl:	Zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům.
Ukazatele dosažení cíle:	Rozhovory se žáky
Zdůvodnění cíle:	Škola se nachází v centru města, kde se především soustředí, mimo jiné sociálně patologické i distribuce drog a děti jsou vystaveny zvýšenému nebezpečí.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	„Škola žije ve zdravém životním stylu“

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Naše škola je školou základní s I. a II. stupněm a přípravnou třídou.

Každý, kdo navštíví naši školu, si může prohlédnout výzdobu, která je z velké části tvořena výtvarnými pracemi našich žáků. Vzhledem k tomu, že máme statut základní školy s výtvarným zaměřením, práce, které ve škole vznikají a školu zdobí, jsou na vysoké výtvarné úrovni.

Velmi citlivě je pod dohledem výtvarníků tvořena i výzdoba tříd.

Snažíme se, vzbudit ve všech žácích naší školy smysl pro „krásno“ a také smysl pro zodpovědnost, se kterou budou školu chránit a její hezké prostředí udržovat.

Výuka probíhá ve třech budovách:

Vodičkova 22: část I. stupně (4. A, 4. B, 5. A, 5. B, 6. A, 6. B, 6. C, 7. A, 7. B, 7. C, 8. A, 8. B, 8. C, 9. A, 9. B, 9.C),

školní klub pro žáky II. stupně a zájemce z 5. třídy, tělocvična

Jeruzalémská 5: 3. A, 3. B

Jindřišská 32: 1. A, 1. B, 2. A, 2. B. + přípravná třída

Všechny výše zmiňované budovy se nacházejí na velmi dobře dostupné dopravními prostředky MHD (tramvaj, metro A, B, C).

Naše škola se nachází v samém centru Prahy.

Centrum Prahy je bohaté nejen na historické skvosty, ale bohužel i na cizokrajné i tuzemské dealery drog. Jejich zájem se upírá nejen na cizince a dospělou populaci, ale bohužel také na naše děti.

Z pohledu nás pedagogů je důležité zahájit primární prevenci v době základní školní docházky a poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice podaných přiměřeně k věku žáků. Je nutné na toto téma s nimi hovořit i na neformální úrovni.

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Naše škola připravila a realizuje komplexní dlouhodobý program primární prevence sociálně patologických jevů a zahrnuje do něj několik spolupracujících subjektů. Program je zaměřen na všechny kategorie žáků ve věku 6- 15 let.

V září jsou organizovány adaptační kurzy žáků 6. ročníků mimo Prahu. Cílem tohoto kurzu je monitorování nově vzniklého třídního kolektivu a utváření vztahů v něm. Třídní učitel je zde ve funkci pozorovatele. Celý program připravují a realizují zkušení lektori.

V průběhu školního roku probíhá v případě potřeby sociometrické šetření ve třídách, které jsou podkladem pro další práci třídního učitele s kolektivem.

Cílem je zlepšení vztahů a klimatu ve třídních kolektivech.

V rámci protidrogové prevence využívají vyučující Výchovy ke zdraví a Přírodopisu a Občanské výchovy, tělesné výchovy, českého jazyka a chemie videokazety a webové stránky odborných zařízení, drogy.cz, aj.

V řádu školy jsou stanovena pravidla chování žáků v oblasti užívání omamných látek – alkohol, kouření, šikana, kyberšikana, atd. – při porušení školního řádu v této oblasti jsou přesně stanoveny postihy, které by při nedodržení, či porušení stanovených pravidel následovaly.

Školní poradenské pracoviště zároveň poskytuje poradenské služby v oblasti zneužívání návykových látek, tabáku a alkoholu.

3. PRÁVNÍ VÝCHODISKA

- § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon
- § 8 a § 9, § 17 a § 18, § 30 zákona č. 65/2017 sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, č. j.: 21291/2010-18
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy. Č. j.: 37014/2005-25
- Pokyn MŠMT č. j.: 14123/99-22 k výchově proti projevům rasismu

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví Č. j.: 10194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách, č. j.: 22294/2013-1
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2013-2018
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j.: MSMT- 21149/2016
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školských zařízeních, Č.j.: MŠMT – 5217/2017-1

4. PRIMÁRNÍ PREVENCE

Charakteristika primární prevence

- výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti
- činnosti směřující ke snaze zabránit výskytu rizikového chování
- snaha minimalizovat škody způsobené výskytem tohoto chování

Rizikové jevy, na které je zaměřena primární prevence

- záškoláctví
- šikana
- rasismus, xenofobie
- vandalismus
- kriminalita, delikvence
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
- závislost na politickém a náboženském extremismu (sekty...)
- netolismus (virtuální drogy – počítače, televize...)
- gambling (patologické hráčství)
- rozpoznání a intervence v případech domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, včetně rizikového sexuálního chování
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)
- ochrana člověka za mimořádných situací
- orientace žáků v dopravě
- poskytnutí první pomoci
- sebepoškozování
- dodržování pravidel prevence žáků s PAS

Realizace, podmínky a cíl dlouhodobého preventivního programu

- na tvorbě a realizaci školní preventivní strategie se podílejí všichni pedagogové naší školy
- školní preventivní strategie slouží jako podklad pro zpracování minimální preventivní strategie pro daný školní rok
- cílem strategie není výchova „bezproblémového žáka“, ale snaha o vytvoření takových podmínek, ve kterých má možnost pracovat na rozvoji své osobnosti
- chceme vytvořit takové prostředí, ve kterém žák bude mít dostatečné množství informací umožňující mu lépe a zodpovědněji se rozhodovat a orientovat ve světě kolem něj, prostředí, ve kterém se nebude bát říct si o pomoc (bude-li chtít) a ve kterém bude vědět, kde a jak o pomoc požádat

- chceme posilovat žákovu sebevědomí, sebeúctu a zodpovědnost, které mu mohou pomoci při setkání s patologickými jevy a které mu mohou ulehčit boj s nimi
- zvýšená pozornost bude věnována jevům signalizujícím možný výskyt záškoláctví, šikany a zneužívání návykových látek
- školní řád obsahuje odstavce týkající se prevence sociálně patologických jevů (žáci mají vymezené, co je povoleno a co se nesmí s ohledem na jejich zdraví a bezpečí a dobré mravy)

Školní metodik prevence

- koordinuje a dohlíží na plnění školní preventivní strategie
- vypracovává preventivní program pro daný školní rok, který vychází z dlouhodobé strategie
- úzce spolupracuje s třídními učiteli a výchovným poradcem při řešení aktuálních problémů

Třídní učitel

- řeší aktuální otázky, rozvíjí pozitivní interakci mezi žáky a sleduje vztahy ve třídě
- snaží se získat důvěru své třídy (žáci s ním mohou řešit své problémy)
- motivuje a vytváří vnitřní pravidla třídy, která jsou v souladu se školním řádem
- důsledně dohlíží na dodržování pravidel a školního řádu
- sleduje absenci, chování a projevy žáků (důraz na prevenci záškoláctví a šikany)
- spolupracuje s rodinou (zjišťuje specifika rodiny a z toho vyplývající možná rizika)
- spolupracuje s dalšími vyučujícími, školním metodikem prevence a výchovným poradcem
- podílí se na realizaci preventivních programů, diagnostiky třídy
- při vzniku problémových situací svolává mimořádné třídní schůzky (za možné účasti vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce...)

Pedagogičtí pracovníci

- při svém působení na žáky zohledňují školní preventivní strategii
- spolupracují se školním metodikem prevence a výchovným poradcem
- je-li to možné, začleňují primární prevenci do svých hodin, zavádějí projekty zaměřené na primární prevenci a posílení kompetencí občanských, komunikativních, sociálních a personálních

Struktura školní prevence

Aktivity vzhledem k žákům

- konzultace školního metodika prevence, výchovného poradce a všech pedagogických pracovníků, ve kterých žáci mohou řešit své problémy
- pravidelné i mimořádné třídnické hodiny
- besedy a prožitkové programy zaměřené na sociálně patologické jevy pořádané odbornými institucemi
- individuální pohovory s problémovými žáky nebo žáky, kteří se chtějí „vypovídat“
- nabídka volnočasových aktivit, soutěží, různých kroužků pořádaných školou
- účast žáků na vhodných kulturně vzdělávacích a sportovních akcích, výletech, exkurzích

- možnost vyjadřovat se a vznášet podněty prostřednictvím třídního učitele
- primární prevence je začleněna do celého výchovně vzdělávacího procesu:

I. stupeň

- vytváření kamarádství mezi dětmi, vznik nových kolektivů, vztahy v rodině
- řešení konfliktů a negativních jevů, agresivita, upevňování vztahů v kolektivu
- prevence kouření, virtuální závislosti na počítačových hrách, televizi, automatech, zdravý životní styl, orientace žáků v dopravě
- problematika šikany, řešení konfliktu, práva dětí, trávení volného času, mimoškolní činnost dětí
- alkoholismus a jeho působení na lidský organismus, problematika drog, drogové závislosti, poskytnutí první pomoci

II. stupeň

a) Zdravý životní styl a přírodovědná oblast (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity, biologie člověka, první pomoc, ekologie a ochrana člověka za mimořádných situací, fyziologie, chemie, sexuální výchova, návykové látky /alkohol, tabák, omamné a psychotropní látky/...)-
Výchova k občanství, Výchova ke zdraví, tělesná výchova, přírodopis, chemie,

b) Oblast sociálně právní, společenskovední, rodinné a občanské výchovy (právní aspekty rizikových jevů, postoj společnosti ke společensky nežádoucím jevům, práva a povinnosti dítěte, formy komunikace, vztahy, sociální dovednosti a kompetence, rasismus, xenofobie, kriminalita, vandalismus, šikana, gamblerství, netolismus, rizikové skupiny, sekty...) – Výchova k občanství a ke zdraví, český jazyk (komunikační dovednosti)

Aktivity vzhledem k pedagogům

- další vzdělávání školního metodika prevence, výchovného poradce a ostatních pedagogů ve vhodných kurzech pořádaných odbornými pracovišti
- spolupráce třídních učitelů se školním metodikem prevence, výchovným poradcem a pedagogy navzájem
- vzájemná pomoc pedagogů při řešení problémů (rady, nápady, materiály, inspirace...)
- poradenská činnost školního metodika a výchovného poradce

Aktivity vzhledem k rodičům

- spolupráce s rodiči žáků
- na první třídní schůzce ve školním roce jsou rodiče seznámeni se školním řádem
- v případě potřeby uspořádání mimořádných třídních schůzek za účasti vedení, školního metodika prevence, výchovného poradce...
- předání důležitých kontaktů prostřednictvím webových stránek školy
- konzultace školního metodika prevence, výchovného poradce a všech pedagogických pracovníků, ve kterých rodiče mohou individuálně konzultovat a vyhledat pomoc, případně být odkázáni na odborníky na rizikové jevy mimo školu
- v průběhu školní docházky pravidelné poskytování informací o prospěchu a docházce prostřednictvím žákovské knížky či osobním nebo telefonickým spojením v případě problémů

- možnost podílet se na chodu školy prostřednictvím Sdružení rodičů a Školské rady
- možnost účastnit se akcí pořádaných pro rodiče a děti

5. ZHODNOCENÍ PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ VE ŠKOLNÍM ROCE 2021/2022

Vztahy mezi žáky jsou bez větších výchovných problémů a klima ve třídách je přátelské. Drobné kázeňské přestupky jsou včas řešeny třídními učiteli. Pedagogové si vyměňují zkušenosti a vzájemně se informují o žácích. V případě výskytu kázeňského přestupku je tento řešen třídním učitelem a následně jsou informováni rodiče. V minulém školním roce byly realizovány tyto programy:

2. stupeň: projektový den Zachraňujeme životy

1.–5. ročník: Bezpečné chování- na cestě do školy i v ní

4. ročník a 5. ročník: Bezpečně na internetu..(Jim a Jules

6. ročník: Adaptační kurz

6. ročník: program sdružení PRAK pod názvem „Sympaták“ –zkušenostní seminář, který, ve kterém se děti mohou dovědět: Jak mě vidí ostatní a jak mě berou? Co znamená být přítelem? Proč potřebuji přátelství? (sociální záchytná síť). Práce s trémou, stresem – v rovině fyzické i psychické. Tréma. Předcházení konfliktům a řešení konfliktů bez ztráty vlastní důstojnosti nebo agrese.

7. ročník: Přednášky: Etika (navazuje na ŠVP a Výchovu ke zdraví), Konflikt jako součást života

8. ročník: Anorexie, ohrožení života

9. ročník: Vývoj sexuologie, poruchy a deviace

Obsah semináře: co by měli žáci vědět přímo od lékaře a na co se bojí nebo stydí zeptat...?

Paní doktorka objasní v programu vývoj sexuologie jako lékařského oboru od historie po současnost, seznámí žáky s jednotlivými sexuálními poruchami, úchylkami. Vysvětlí žákům, jaké je normální sexuální chování, jaké jsou projevy úchylek, jak a kdy vznikají. Kde je možné hledat pomoc, případná léčba, dotazy.....

Lektorka je lékařka.

Zároveň žáci navštívili psychiatrickou léčebnu Bohnice a zúčastnili se diskuse s lidmi, kteří se léčí ze závislosti (gambling, alkohol)

6. PŘEDPOKLÁDANÉ AKTIVITY PRIMÁRNÍ PREVENCE VE ŠKOLNÍM ROCE 2022/2023:

Název programu	Třídy	Počet dětí	Popis programu	Zajišťuje
Bezpečné chování	1.- 5. třídy	183	Program se zaměřuje na bezpečnou chování a vztahy ve třídě	Městská policie (PaedDr. Častová)
Povinnosti chodce v silničním provozu	1.- 5. třídy	183	Bezpečné chování v silničním provozu	Městská policie- (PaedDr. Častová)
Šikana a kyberšikana	5. třídy	36	Prevence nevhodného vzájemného chování	Městská policie (PaedDr. Častová)
Medvídek - Bezpečně na silnici	PT	14	dopravní výchova	Městská policie
„Sympaťák“	6. třídy	63	Program se zaměřuje na vztahy ve třídě	PRAK- prevence a poradenství
Gambling	6. třídy	54	Program se zaměřuje na nadužívání her a mobilních telefonů	PRAK- prevence a poradenství
Poruchy příjmu potravy	7. třídy	57	Program se zaměřuje na prevenci anorexie a bulimie	PRAK- prevence a poradenství
Návykové látky a nikotin	8. třídy	65	Prevence kouření a užívání drog	PRAK- prevence a poradenství
Alkohol a gambling	9. třídy	46	Prevence nadužívání her a alkoholu	PRAK- prevence a poradenství
Návštěva PN Bohnice	9. třídy	46	Program se zaměřuje na seznámení dětí s problematikou psych. nemocí	PRAK- prevence a poradenství

Program primární prevence se může obměňovat dle aktuální potřeby dětí, třídních kolektivů a finančních možností školy.

Na II. stupni proběhnou ve školním roce 2022/2023 přednášky podporující právní povědomí žáků- Zajišťuje oddělení Prevence PČR.

5. METODICKÉ A UČEBNÍ MATERIÁLY A DALŠÍ POMŮCKY

Pro věkovou skupinu odpovídající I. stupni ZŠ jsou k dispozici:

učebnice: Z. Kašparová, T. Houška: Sám sebou (pro 1. stupeň)

Pro věkovou skupinu odpovídající 2. stupni ZŠ jsou k dispozici:

učební materiály: Z. Kašparová, T. Houška: Sám sebou 1 - 4 (pro 6. – 9. ročník)

Pedagogové mají k dispozici následující tituly:

Katalog služeb poskytovaných v protidrogové prevenci

Škola odebírá časopis „PREVENCE“

Prevence obchodu se ženami – publikace určená pedagogům

Andělé na jehle netančí – bulletin odboru prevence kriminality

Drogy, co bychom o nich měli vědět

Jak osvobodit společnost od drog

Třídnické hodiny, metodika práce třídního učitele s tématy osobnostní a sociální výchovy (Mgr. Michal Budec)

Práce se třídou, metodika

Žáci mají k dispozici následující tituly:

Nejčastěji zneužívané drogy a jejich účinky – nástěnný obraz

Výživa a zdraví – nástěnný obraz

7. DALŠÍ AKTIVITY ŠKOLY

Výchovný poradce a metodik prevence pravidelně vyhodnocuje situaci ve škole a připravuje společně s vedením školy další opatření.

Všechny děti a jejich rodiče jsou informováni o konzultačních hodinách výchovných poradců (Mgr. Jana Verzichová a Mgr. Dagmar Zelená), metodika prevence (Mgr. A. Gonzalezová) a znají adresu i telefonní spojení na Pedagogicko-psychologickou poradnu Prahy 1.

Volnočasové aktivity nabízené školou:

Školní klub nabízí, jako každoročně, i v tomto školním roce 2022/2023 zájmové kurzy pro 5. – 9. ročník: (viz příloha)

Aktivity školy pro rodiče

Klub rodičů je informován o realizaci programu na škole, rodiče jsou požádáni o spolupráci v rámci svých možností. Program je realizován také za finanční podpory Klubu rodičů Městské části Praha 1

Škola pořádá a nabízí:

- besedy odborníků s rodiči
- konzultace s metodikem prevence a výchovným poradcem, po předchozí domluvě

Další vzdělávání pedagogů

Učitelé se vzdělávají v oblasti komunikace a práce se třídním kolektivem.

8. ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Ani naše škola není imunní proti výskytu šikanování. Proto chceme být připraveni zachytit případné ubližování silnějších slabším hned na počátku a účinně takové bezprávi zastavit. V případě, že zachytíme, postupujeme dle Metodického pokynu ministryně školství.

Náš školní program proti šikanování má tyto hlavní součásti:

- zmapování situace (analýza a evaluace)
- vzdělávání a supervize pedagogů
- školní poradenské pracoviště: ředitelka, výchovná poradkyně, školní metodik prevence
- společný postup při řešení šikanování- viz níže
- primární prevence v třídnických hodinách
- primární prevence ve výuce
- primární prevence ve školních a mimoškolních programech
- spolupráce s rodiči
- ochranný režim (školní řád, dohledy učitelů)
- spolupráce se specializovanými zařízeními – PPP

Postup při řešení šikany:

- se řídí: Metodickým pokynem MŠMT k řešení šikanování ve školách, č. j.: 22294/2013-1
1. Odhad závažnosti situace
 2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a s oběťmi
 3. Nalezení vhodných svědků
 4. Individuální rozhovory se svědky (neprobíhá společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace obětí s agresory)
 5. Ochrana oběti
 6. Předběžné vyhodnocení situace
 7. Realizace vhodné metody
 8. Práce se třídou- třídnická hodina
 9. Rozhovor s rodiči oběti
 10. Třídní schůzka
 11. Následuje práce s celou třídou

9. ŘEŠENÍ PŘESTUPKŮ

Se školním řádem a sankcemi za jeho porušení jsou seznámeni žáci (v třídnických hodinách) a rodiče (na webových stránkách školy, popřípadě mají k dispozici školní řád v listinné podobě v kanceláři školy). Školní řád je též vyvěšen na přístupném místě v budově školy.

V případech, kdy se ve škole vyskytnou žáci, kteří budou podezřelí ze zneužívání návykových látek, dealerství, apod., bude přistoupeno k následujícím opatřením (viz doporučení MŠMT ČR)

- individuální rozhovor s žákem – podle zjištění informací následuje spolupráce s rodinou, popř. doporučení kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu rodičů, uvědomění sociálního odboru, OPD
- v případě dealerství oznámení věci policii
- v případě podezření na šikanu bude případ podrobně šetřen ve škole. Šetření a řešení šikany se řídí „Školním krizovým plánem“. Při zjištění vyšší závažnosti budou rodiče agresora seznámeni s výsledky šetření školy. Současně bude škola spolupracovat s OPD, popřípadě s Policií ČR.

9. ZÁVĚR

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. Jeho efektivitu je možné zjistit teprve tehdy, když žáci opustí školu a dokáží, že se umí uplatnit v konkurenční společnosti svých vrstevníků bez různých „berliček“. Je velice obtížné měřit efekt našeho preventivního působení bez pozdějších informací o žácích.

Naší snahou a přáním je, co nejvíce žáků vybavit schopností, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se negativním psychologickým vlivům a nátlakům nejrůznějších part, sekt i působení patologických jednotlivců.

Chceme pomoci vychovat člověka, který bude žít zdravým životním stylem a dokáže pozitivně působit na své okolí.